

Systematische indeling van onkruiden

Onkruiden zijn systematisch in te delen, net zoals alle andere planten. Om onkruiden effectief te kunnen bestrijden is echter een meer praktische indeling noodzakelijk. Door deze indeling is het mogelijk voor een goede bestrijdingsmethode op het juiste tijdstip te kiezen.

Een praktische indeling deelt de onkruiden in:

- Grasachtige onkruiden (éénzaadlobbigen)

Hiertoe behoren vertegenwoordigers van de grassen, russen, zeggen en biezen. Deze groep is gekenmerkt door een verticale bladstand en een min of meer verborgen groeipunt. Voorbeelden: wilde gerst ("kruipertje"), kweek en straatgras.

- Breedbladige onkruiden (tweezaadlobbigen)

Hiertoe behoren de overige planten. De planten in deze groep bezitten een meer horizontale bladstand en een groeipunt in de top van de plant. Voorbeelden: varkensgras, muur en klapproos.

Systematische indeling onkruiden per plantenfamilie

LV betekent levensvorm: O = overblijvend, 1 = één-jarig, 2 = twee-jarig.

KP = kiemperiode 1- en 2-jarigen: v = voorjaar, z = zomer, h = herfst, w = winter.

M = monocotyl, D = dicotyl

Ex Familie	LV KP	soort	Latijnse plantnaam	M/D
Levermossen <i>Marchantiaceae</i>		Parapluitjesmos	<i>(Marchantia polymorpha)</i>	-
✓ Paardestaartfamilie <i>Equisetaceae</i>	O	Heermoes	<i>(Equisetum arvense)</i>	M
	O	Lidrus	<i>(Equisetum palustre)</i>	M
✓ Brandnetelfamilie	O	Grote Brandnetel	<i>(Urtica dioica)</i>	D
✓ <i>Urticaceae</i>	1 vz	Kleine Brandnetel	<i>(Urtica urens)</i>	D
Duizendknoopfamilie	O	Japane duizendknoop	<i>(Fallopia japonica)</i>	D
✓ <i>Polygonaceae</i>	1 v	Perzikkruid	<i>(Persicaria maculosa)</i>	D
✓	1 v	Varkensgras	<i>(Polygonum aviculare)</i>	D
	1 v	Waterpeper	<i>(Persicaria hydropiper)</i>	D
	O	Veenwortel	<i>(Persicaria amphibium)</i>	D
	1 v	Zwaluw tong	<i>(Fallopia convolvulus)</i>	D
	1 v	Viltige Duizendknoop	<i>(Persicaria lapathifolium)</i>	D
	O	Veldzuring	<i>(Rumex acetosa)</i>	D
✓	O	Ridderzuring	<i>(Rumex obtusifolius)</i>	D
	O	Bloedzuring	<i>(Rumex sanguineus)</i>	D
	O	Schapezuring	<i>(Rumex acetosella)</i>	D
	O	Krulzuring	<i>(Rumex crispus)</i>	D
✓ Anjerfamilie <i>Caryophyllaceae</i>	1/2 vzhw	Vogelmuur	<i>(Stellaria media)</i>	D
	O	Akkerhoornbloem	<i>(Cerastium arvense)</i>	D
	1 v	Gewone Spurrie	<i>(Spergula arvensis)</i>	D
		Zilte schijnspurrie	<i>(Sperularia marina)</i>	D
	O	Gewone Hoornbloem	<i>(Cerastium fontanum)</i>	D
	O	Liggend Vetmuur	<i>(Sagina procumbens)</i>	D
Posteleinfamilie <i>Portulacaceae</i>	1 / 2 hw	Kleine Winterpostelein	<i>(Claytonia perfoliata)</i>	D
Hennepfamilie <i>Cannabaceae</i>	1	Hennep	<i>(Cannabis sativa)</i>	D
✓ Ganzenvoetfamilie <i>Chenopodiaceae</i>	1 vz	Melganzenvoet	<i>(Chenopodium album)</i>	D
	1 v	Korrelganzenvoet	<i>(Chenopodium polyspermum)</i>	D
	1 v	Rode Ganzenvoet	<i>(Chenopodium rubrum)</i>	D
	1v	Spiesmelde	<i>(Atriplex prostrata)</i>	D
✓	1 v	Stippelganzenvoet	<i>(Chenopodium ficifolium)</i>	D

	1 v	Zeegroene Ganzenvoet	(<i>Chenopodium glaucum</i>)	D
	1 v	Tuinmelde	(<i>Atriplex hortensis</i>)	D
	1 v	Uitstaande Melde	(<i>Atriplex patula</i>)	D
✓ Ranonkelfamilie <i>Ranunculaceae</i>	O	Scherpe Boterbloem	(<i>Ranunculus acris</i>)	D
	O	Kruipende Boterbloem	(<i>Ranunculus repens</i>)	D
	O	Speenkruid	(<i>Ranunculus ficaria</i>)	D
	1 / 2 v	Blaartrekkende Boterbloem	(<i>Ranunculus scleratus</i>)	D
✓ Papaverfamilie <i>Papaveraceae</i>	1 vh	Klaproos	(<i>Papaver rhoeas</i>)	D
	1 vh	Kleine Klaproos	(<i>Papaver dubium</i>)	D
	1 vz	Duivenkervel	(<i>Fumaria officinalis</i>)	D
	O	Stinkende gouwe	(<i>Chelidonium majus</i>)	D
✓ Kruisbloemfamilie <i>Brassicaceae</i>	2 v	Look zonder Look	(<i>Alliaria petiolata</i>)	D
	1 vzhw	Herderstasje	(<i>Capsella bursa-pastoris</i>)	D
✓	1 vh	Kleine Veldkers	(<i>Cardamine hirsuta</i>)	D
	O	Pinksterbloem	(<i>Cardamine pratensis</i>)	D
	1 v	Grote Varkenskers	(<i>Coronopus squamatus</i>)	D
	1 hw	Vroegeling	(<i>Erophila verna</i>)	D
	1 vh	Gewone Steenraket	(<i>Erysimum cheiranthoides</i>)	D
	1 vh	Knopherik	(<i>Raphanus raphanistrum</i>)	D
	O	Akkerkers	(<i>Rorippa sylvestris</i>)	D
✓	1 v	Herik	(<i>Sinapis arvensis</i>)	D
	1 v	Gewone Raket	(<i>Sysimbrium officinale</i>)	D
	1 vhw	Witte Krodde	(<i>Thlaspi arvense</i>)	D
Kaasjeskruidfamilie <i>Malvaceae</i>	O	Vijfdelig kaasjeskruid	(<i>Malva alcea</i>)	D
Vetkruidfamilie <i>Crassulaceae</i>				
✓ Wolfsmelkfamilie <i>Euphorbiaceae</i>	1 vzhw	Kroontjeskruid	(<i>Euphorbia helioscopia</i>)	D
	1 vz	Tuinwolfsmelk	(<i>Euphorbia peplus</i>)	D
	1 v	Eenjarig Bingelkruid	(<i>Mercurialis annua</i>)	D
✓ Rozenfamilie <i>Rosaceae</i>	O	Leverkruid	(<i>Agrimonia eupatoria</i>)	D
	O	Zilverschoon	(<i>Potentilla anserina</i>)	D
	O	Schijnaardbei	(<i>Potentilla indica</i>)	D
	O	Vijfvingerkruid	(<i>Potentilla reptans</i>)	D
	O	Amerikaanse vogelkers	(<i>Prunus serotina</i>)	D
✓	O	Gewone braam	(<i>Rubus fruticosus</i>)	D
✓ Vlinderbloemfamilie <i>Leguminosae</i>	O	Witte Klaver	(<i>Trifolium repens</i>)	D
	O	Rode Klaver	(<i>Trifolium pratense</i>)	D
✓	O	Vogelwikke	(<i>Vicia cracca</i>)	D
	O	Heggewikke	(<i>Vicia sepium</i>)	D
	O	Gewone rolklaver	(<i>Lotus corniculatus</i>)	D
✓ Ooievaarsbekfamilie <i>Geraniaceae</i>	1/2 h	Groot robertskruid	(<i>Geranium robertianum</i>)	D
	1 h	Kleine Ooievaarsbek	(<i>Geranium pusillum</i>)	D
	1 h	Reigersbek	(<i>Erodium cicutarium</i>)	D
✓ Klaverzuringfamilie <i>Oxalidaceae</i>	1 v	Stijve Klaverzuring	(<i>Oxalis fontana</i>)	D
	1	Springklaver	(<i>Oxalis corniculata</i>)	D
Muskuskruidfamilie <i>Adoxaceae</i>	O	Gewone vlier	(<i>Sambucus nigra</i>)	D
✓ Windefamilie <i>Convolvulaceae</i>	O	Akkerwinde	(<i>Convolvulus arvensis</i>)	D
	O	Haagwinde	(<i>Calystegia sepium</i>)	D
✓ Schermbloemfamilie <i>Apiaceae</i>	O	Zevenblad	(<i>Aegopodium podagraria</i>)	D
	O	Grote Engelwortel	(<i>Angelica archangelica</i>)	D
✓	O	Fluitenkruid	(<i>Anthriscus sylvestris</i>)	D
✓	O	Berenklauw	(<i>Heracleum sphondylium</i>)	D
	1 vh	Hondspeterselie	(<i>Aethusa cynapium</i>)	D
	2 v	Wilde peen	(<i>Daucus carota</i>)	D

Klimopfamilie <i>Araliaceae</i>	O	Klimop	(<i>Hedera helix</i>)	D
✓ Walstrofamilie <i>Rubiaceae</i>	1 vh	Kleefkruid	(<i>Galium aparine</i>)	D
Lipbloemenfamilie <i>Lamiaceae</i>	1 ww	Dauwnetel	(<i>Galeopsis speciosa</i>)	D
	O	Hondsdrif	(<i>Glechoma hederacea</i>)	D
	1 ww	Gewone Hennepnnetel	(<i>Galeopsis tetrahit</i>)	D
✓	O	Witte Dovenetel	(<i>Lamium album</i>)	D
	1 vzhw	Hoenderbeet	(<i>Lamium amplexicaule</i>)	D
✓	1 vzhw	Paarse Dovenetel	(<i>Lamium purpureum</i>)	D
	O	Wolfspoot	(<i>Lycopus europaeus</i>)	D
	O	Akkermunt	(<i>Mentha arvensis</i>)	D
	O	Moerasandoorn	(<i>Stachys palustris</i>)	D
Helmkruidfamilie <i>Scrophulariaceae</i>	O	Draadereprijs	(<i>Veronica filiformis</i>)	D
✓	1 hw	Klimopereprijs	(<i>Veronica hederifolia</i>)	D
	1 hw	Akkerereprijs	(<i>Veronica arvensis</i>)	D
	1 vzhw	Grote Ereprijs	(<i>Veronica persica</i>)	D
Weegbreefamilie <i>Plantaginaceae</i>	2	Vingerhoedskruid	(<i>Digitalis purpurea</i>)	D
✓	O	Grote Weegbree	(<i>Plantago major</i>)	D
	O	Ruige Weegbree	(<i>Plantago media</i>)	D
✓	O	Smalbladige Weegbree	(<i>Plantago lanceolata</i>)	D
Ruwbladigen <i>Boraginaceae</i>	1 vh	Middelst Vergeet-me-nietje	(<i>Myosotis arvensis</i>)	D
	O	Smeewortel	(<i>Symphytum officinale</i>)	D
Composieten <i>Asteraceae</i>	O	Duizendblad	(<i>Achillea millefolium</i>)	D
	1 v	Alsemambrosia	(<i>Ambrosia artemisiifolia</i>)	D
	1 hw	Valse kamille	(<i>Anthemis arvensis</i>)	D
	O	Bijvoet	(<i>Artemisia vulgaris</i>)	D
	1	Veerdelig tandzaad	(<i>Bidens tripartita</i>)	D
	O	Madeliefje	(<i>Bellis perennis</i>)	D
	1 h	Korenbloem	(<i>Centaurea cyanus</i>)	D
	1 vz	Gele Ganzebloem	(<i>Chrysanthemum segetum</i>)	D
	1	Klein streepzaad	(<i>Crepis capillaris</i>)	D
✓	O	Akkerdistel	(<i>Cirsium arvense</i>)	D
	1 h	Speerdistel	(<i>Cirsium vulgare</i>)	D
	2 v	Canadese Fijnstraal	(<i>Erigeron canadensis</i>)	D
	1 v	Moerasdroogbloem	(<i>Gnaphalium uliginosum</i>)	D
✓	1 vz	Klein Knopkruid	(<i>Galinsoga parviflora</i>)	D
	1 v	Harig Knopkruid	(<i>Galinsoga ciliata</i>)	D
	O	Muizeoor	(<i>Hieracium pilosella</i>)	D
	O	Gewoon Biggekruid	(<i>Hypochaeris ridicata</i>)	D
	1 h	Akkerkool	(<i>Lapsana communis</i>)	D
	O	Vertakte leeuwentand	(<i>Leontodon autumnalis</i>)	D
	1 hw	Schijfkamille	(<i>Matricaria discoidea</i>)	D
✓	1 hw	Echte Kamille	(<i>Matricaria recutita</i>)	D
	1 hw	Reukloze Kamille	(<i>Matricaria maritima</i>)	D
	O	Groot Hoefblad	(<i>Petasites hybridus</i>)	D
✓	2 v	Jacobskruiskruid	(<i>Senecio jacobaea</i>)	D
	1 / 2 v	Moerasandijvie	(<i>Senecio congestus</i>)	D
✓	1 vzhw	Klein Kruiskruid	(<i>Senecio vulgaris</i>)	D
	1 v	Brosse Melkdistel	(<i>Sonchus asper</i>)	D
	O	Akkermelkdistel	(<i>Sonchus arvensis</i>)	D
✓	1 vz	Gewone Melkdistel	(<i>Sonchus oleraceus</i>)	D
	O	Moerasmelkdistel	(<i>Sonchus palustris</i>)	D
✓	O	Paardenbloem	(<i>Taraxacum officinale</i>)	D
✓	O	Klein Hoefblad	(<i>Tussilago farfara</i>)	D
✓ Nachtschadefamilie <i>Solanaceae</i>	O	Bitterzoet	(<i>Solanum dulcamare</i>)	D
✓	1 v	Zwarte Nachtschade	(<i>Solanum nigrum</i>)	D

✓		1 v	Doornappel	(<i>Datura stramonium</i>)	D
✓	Teunisbloemfamilie <i>Onagraceae</i>	O	Wilgenroosje	(<i>Chamerion augustifolium</i>)	D
	Viooltjesfamilie <i>Violaceae</i>	1 vhw	Akkerviooltje	(<i>Viola arvensis</i>)	D
		1 vhw	Bosviooltje	(<i>Viola riviniana</i>)	D
	Grassenfamilie	O/2	Geknikte vossenstaart	(<i>Alopecurus geniculatus</i>)	M
✓	<i>Poaceae</i>	1 wv	Duist	(<i>Alopecurus myosuroides</i>)	M
		1	Wilde Haver (Oot)	(<i>Avena fatua</i>)	M
		1	Windhalm	(<i>Apera spica-venti</i>)	M
✓		1	Hanepoot	(<i>Echinochloa crus-galli</i>)	M
✓		o	Kweek	(<i>Elymus repens</i>)	M
		1 z	Klein liefdegras	(<i>Eragrostis minor</i>)	M
		1	Kruipertje (wilde gerst)	(<i>Hordeum Murinum</i>)	M
✓		O	Riet	(<i>Phragmites australis</i>)	M
✓		1 vhw	Straatjesgras	(<i>Poa annua</i>)	M
		1	Eekhoornzwenkgras	(<i>Vulpia bromoides</i>)	M
✓	Cypergrassenfamilie <i>Cyperaceae</i>	O	Knolcyperus	(<i>Cyperus esculentus</i>)	M

Foto's zijn te vinden op:

<http://www.groenkennisnet.nl/databank>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Hoofdpagina>

<http://www.kuleuven-kortrijk.be/bioweb>

en natuurlijk diverse andere sites die o.a. op Google te vinden zijn.



Akkerpaardenstaart of heermoes.



Heermoes komt vaak pleksgewijs voor, kenmerkend voor wortelonkruiden.

© Copyright AOC Raad,
Landbrugsfoto, PPO, PD,
DLV

Akkerpaardenstaart of heermoes

Wetenschappelijke naam: *Equisetum arvense*

Familie: Paardenstaartfamilie

Herkenning

De akkerpaardenstaart is een tot 40 cm hoog wordend wortelonkruid.

In het vroege voorjaar verschijnen van deze paardenstaart eerst de stengels met de sporendragers, later verschijnen de 'gewone' stengels. De zijtakken zitten in kransen aan de stengels. Een belangrijk kenmerk is de lengte van de leden van de centrale as, die zijn korter dan de eerste leden van de zijtakken.

Levenswijze

De vertegenwoordigers van de paardenstaartfamilie zijn sporenplanten en bloeien dus niet. Heermoes komt vooral voor op braakterreinen, in plantsoenen en randen van percelen, zowel op vochtige als op droge percelen.

Het is een zeer diep wortelend onkruid waarvan de wortelstokken wel tot 3 m diep kunnen zitten. De plant is gevoelig voor bepaalde groeistoffen, maar omdat er naar verhouding weinig blad is, wordt er weinig middel opgenomen. Een bestrijding moet meerdere keren worden uitgevoerd.

Maatregelen

Mechanische bestrijding werkt alleen als het meerdere keren wordt uitgevoerd en op die manier de wortelstokken verzwakken.

Chemische bestrijding moet meerdere keren worden herhaald met bijvoorbeeld mcpa.

Grote brandnetel

Wetenschappelijke naam: *Urtica dioica*

Familie: Brandnetelfamilie (Urticaceae)

Herkenning

Tweehuizige plant, met mannelijke en vrouwelijke planten, met vierkante stengels tot 150 cm. De tegenoverstaande bladeren zijn donkergroen, donzig behaard, grof gezaagd, langwerpig, toegespitst en met een hartvormige voet tot 10 cm lang.

De hangende, groene bloemtrossen van 2 -6 cm zijn langer dan de bladstelen. De mannelijke en vrouwelijke bloemen staan op verschillende planten. De kiemplanten zijn klein, omgekeerd hartvormig, kort gesteeld, licht ingesneden top, ± 5 mm.

Levenswijze

Grote brandnetel is een overblijvend wortelonkruid. Ze groeien op vochtige plaatsen in graslanden, waterkanten en bossen. Het is een gidssoort voor stikstofrijke gronden.

Maatregelen

Niet chemisch

Regelmatig maaien en maaisel afvoeren. Zorgen voor goede ontwatering

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD.



Grote brandnetel vegetatief



Grote brandnetel bloei



Bloei detail



Kiemplant



Kleine brandnetel bloei



Kleine brandnetel vegetatief



Kiemplant

© Copyright AOC Raad,
Landbrugfoto, PPO, PD,
DLV

Kleine brandnetel

Wetenschappelijke naam: *Urtica urens*

Familie: Brandnetelfamilie (Urticaceae)

Herkenning

Eenjarige, éénhuizige 10 - 40 cm hoge planten met staande stengels. De donkergroene, tegenoverstaande bladeren zijn eivormig en ingesneden van $\frac{1}{4}$ tot $\frac{1}{2}$, de onderste bladstelen zijn langer dan het blad.

De bloemtrossen staan recht open zijn even lang als de bladstelen. Ze bloeien van mei tot oktober, meestal tot de vorst. De kiemplant is klein, omgekeerd hartvormig, kortgesteeld, licht ingezonken top..

Levenswijze

Kleine brandnetel is een zaadonkruid dat het hele jaar rond kiemt. Ze groeien op voedselrijke, rulle plaatsen met vooral veel stikstof in akkers, tuinen en stortplaatsen. Het is een gidssoort voor stikstofrijke zeer voedselrijke, vochtige gronden

Maatregelen

Niet chemisch

Regelmatig schoffelen voor de zaadontwikkeling. Stikstofbemesting beperken of werken met organische meststoffen

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD.



©AOC Raad

kiemplant



©KU Leuven

zwarte bladvlekken, komen ook bij andere veelknopigen voor



©KU Leuven

bloei



©KU Leuven

bij perzikkruid kleine haartjes op stengelomvattend korfje.

Perzikkruid

Wetenschappelijke naam: *Persicaria maculosa* (*Polygonum*)

Familie: Duizendknoopfamilie (Polygonaceae)

Herkenning

Het perzikkruid is een 40 tot 80 cm hoge, éénjarige plant met liggende en opstijgende stengels.

De glanzende, eironde bladeren zijn ongesteeld met vliezige kokertjes bij de knopen, met tanden die uitlopen tot haartjes. Vaak hebben de bladeren een bruinachtige vlek op het midden. De aarvormige bloeiwijze is vertakt met een rode stengel en dicht bezet met roze of witte bloemen. Ze bloeien van juni tot oktober. De kiemplant is herkenbaar aan de rode stengel (roodpoot) en vaak paarsrode blad.

Levenswijze

Perzikkruid is een eenjarig zaadonkruid dat in het voorjaar kiemt. Het is een algemeen voorkomend onkruid in tuinen en akkers. Het is een gidssoort voor een zeer voedselrijke, vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Ontwatering verbeteren. Verstoringen voorkomen.

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



©PPO Wageningen UR

Varkensgras vegetatief



©PPO Wageningen UR

Varkensgras kiemplant



©AOC Raad

Varkensgras bloei



©KU Leuven

Detail bloei

Varkensgras

Wetenschappelijke naam: *Polygonum aviculare*

Familie: Duizendknoopfamilie (Polygonaceae)

Herkenning

Het varkensgras is een 5 tot 100 cm brede, éénjarige plant met meestal liggende, vertakte stengels.

De stengels zijn donker gestreept. De bladeren zijn kortgesteeld en lijn tot eivormig en zeer verschillend van vorm afhankelijk van de grondsoort. De vliedachtige nevenbladeren zijn vergroeid tot een gerafeld, stengelomvattend tuitje. De bloemen zitten in groepjes van 2 tot 5 in de oksels van de bladeren. Ze zijn groenig, wit of roze van kleur. Ze bloeien van mei tot oktober. De kiemplant is herkenbaar aan rechtopstaande smalle kiemlobben en de rode stengels.

Levenswijze

Varkensgras is een eenjarig zaadonkruid en kiemt in het voorjaar. Het is een algemeen voorkomend onkruid tussen verhardingen op zandgronden en op uitgesleten paden. Het voorkomen van varkensgras wijst op verdichting en een slechte structuur.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Verdichting verbeteren. Verstoringen voorkomen.

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.

Ridderzuring

Wetenschappelijke naam: *Rumex obtusifolius*

Familie: Duizendknoopfamilie (Polygonaceae)

Herkenning

Ridderzuring is een overblijvende plant van 40 tot 125 cm hoog.

De bladeren zijn lang, van 10 tot 30 cm, en langwerpig, vaak wat rood aangelopen met een hartvormige bladvoet. De onderste bladeren zijn breed en stomp, de bovenste spits. De bloemen staan in een lange vertakte tros. De bloemen zijn drietandig, soms vijftandig, bruinachtig tot rood. Ze bloeien van juni tot juli.

Levenswijze

Ridderzuring is een overblijvend zaad- en wortelonkruid. Ze kiemen in het najaar. Ze bloeien van juni tot juli. Het is een algemeen onkruid op weilanden, ruderaal terreinen, langs wegen en onder houtige begroeiingen. Het is een gidssoort voor een zeer voedselrijke, verdichte, vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Ontwatering verbeteren.

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



Ridderzuring bloei



Ridderzuring kiemplant



Ridderzuring vegetatief



Volwassen plant

Vogelmuur

Wetenschappelijke naam: *Stellaria media*

Familie: Anjerfamilie (Caryophyllaceae)

Herkenning

Muur of vogelmuur wordt tot maximaal 50 cm hoog en kan grote pollen vormen. Muur heeft witte kleine bloempjes. De stengels zijn aan één zijde behaard.

Bij kiemplanten is aan het uiteinde van de bladeren een donkere punt te zien. Dit is vooral zichtbaar als men een lichtgekleurd voorwerp onder het jonge blaadje houdt.

Levenswijze

Vogelmuur is een jaarrond kiemend eenjarig zaadonkruid. Het komt voor op akkers, in plantsoenen en in grasland, grasvelden en gazons. Het komt op vrijwel alle grondsoorten voor en kan het hele jaar bloeiend aangetroffen worden. Het is een indicatie voor een stikstofrijke grond. Muur kan in alle gewassen behoorlijke dichte pollen vormen, die concurreren met het gewas. Ook in weidepercelen en in openbaar groen is muur een veel voorkomend onkruid.

In pas ingezaaide grasvelden en gazons kan muur zich tijdens de wintermaanden sterk uitbreiden. De grasgroei staat bij lage temperaturen stil terwijl muur zich bij die temperaturen wel kan uitbreiden, om verstikking van het gras te voorkomen is in het vroege voorjaar soms een bestrijding nodig.

Maatregelen

In graslandpercelen is muur chemisch te bestrijden, maar ook door het land met een onkruid eg te bewerken. Muur is gevoelig voor groeistoffen en kan vaak met een zeer lage dosering al bestreden worden.

Goede cultuurmaatregelen, waardoor hoornbloem zich niet in een grasveld of gazon kan vestigen.

Niet chemisch

Door schoffelen, eggen, aanaarden. In grasland en gazons zorgen voor een gesloten zode.

Chemisch

Muur kan bestreden worden met bodemherbiciden als het gaat om kiemplanten, die uit zaad voortkomen. In grasland, in gazons en op sportvelden kan gebruikgemaakt worden van groeistoffen.



©AOC Raad

Muur bloei



©Landbrugfoto

Kiemplant ©Landbrugfoto DK



©AOC Raad

bloei detail



©KU Leuven

Stengel en blad detail.



Melganzenvoet bloei



Melganzenvoet kiemplant



bloem detail



Melganzenvoet

Wetenschappelijke naam: *Chenopodium album*

Familie: Ganzenvoetfamilie (Chenopodiaceae)

Herkenning

Melganzenvoet is een van de meest voorkomende bouwlandonkruiden, maar kan ook in plantsoenen tot ontwikkeling komen.

Melganzenvoet groeit op alle grondsoorten en kiemt vanaf april tot ver in de zomer.

De plant kan tot een meter hoog worden en kan een grote hoeveelheid zaden voortbrengen. Vanaf juni bloeit deze meldesoort. Door bevroering tijdens de eerste nachtvorsten verdwijnt de plant.

Kenmerken voor alle ganzenvoetsoorten is de witachtige verkleuring vooral op de jonge bladeren, dat er uitziet alsof er poedersuiker op het blad is gestrooid. De jonge hartbladeren in de kop van de plant hebben vaak een rood-paarse verkleuring. Vergeleken met de uitstaande melde heeft de melganzenvoet naar verhouding een kortere bladsteel en meer troffelvormige bladeren. De stengel is vaak rood aangelopen en de plant vertakt minder snel dan de uitstaande melde.

Levenswijze

Melganzenvoet is een eenjarig zaadonkruid dat in het voorjaar kiemt. De voorjaarsontwikkeling van ganzenvoetsoorten kan bij goede groeiomstandigheden zeer snel verlopen, waardoor dit onkruid in staat is een kiemend gewas volkomen te overwoekeren.

Aangezien veel agressieve onkruiden voorjaarskiemers zijn, is de onkruidontwikkeling bij inzaai in de herfst van bijvoorbeeld grasland, gazons, sportvelden en granen aanzienlijk minder dan bij inzaai in het voorjaar.

Meldesoorten hebben een snelle beginontwikkeling en kunnen een in het voorjaar ingezaaid cultuurgewas behoorlijk beconcurreren. Melde is een pionier en kan zich alleen handhaven dank zij grondbewerkingen. Op onberoerde grond en in grasland komt deze plant niet tot ontwikkeling. In ecologisch beheerd groen is deze plant meestal niet problematisch.

Maatregelen

Niet chemisch

De melganzenvoet is in een droge periode uitstekend mechanisch te bestrijden door middel van eggen, schoffelen en aanaarden. Hoe kleiner het plantje, deze te gevoeliger voor eggen, dus bij voorkeur in witte dradenstadium of in het stadium van gestrekte kiemlobben.

Chemisch

Melganzenvoet is gevoelig voor een groot aantal bodemherbiciden, contactmiddelen en groeistoffen die in verschillende gewassen worden toegepast. De Handleiding Gewasbescherming en de site van het CTB geven aanvullende informatie.



Stippelganzenvoet vegetatief.



Bloemkluwens

© Copyright AOC Raad,
Landbruigfoto, PPO, PD,
DLV

Stippelganzenvoet

Wetenschappelijke naam: *Chenopodium ficifolium*

Familie: Ganzenvoetfamilie (Chenopodiaceae)

Herkenning

Stippelganzenvoet is eenjarig en wordt 30 tot 90 cm hoog. Zij bloeit van juli tot en met september.

De stengels groeien rechtop, soms liggend. In het midden van de hoofdstengel komen vaak een aantal korte schuin omhoogstaande zijstengels voor. De 3-lobbige bladeren zijn spiesvormig met aan beide kanten 1 schuin opzij wijzende zijslip. De bovenste bladeren zijn meestal smaller en hebben geen lobben.

Het blad is melig behaard met name aan de onderkant. De groene bloemen groeien in kluwens en vormen smalle vrij losse pluimen. De zaden hebben groefjes met een ondiepe langwerpige indeuking.

Levenswijze

De stippelganzenvoet is zoals de andere meldesoorten, een eenjarig zaadonkruid. Zij komt voor op zonnige, open plaatsen op vrij droge tot vochtige, voedselrijke, vaak kalkhoudende, omgewerkte grond. In Nederland: vrij algemeen voorkomend in het rivierengebied, Zeeland, laagveengebieden, het noordelijke zeekeleigebied en de Hollandse en Zeeuwse duinstreek, elders zeldzaam tot zeer zeldzaam. In België: vrij algemeen voorkomend langs de kust en de rivieren. Elders zeldzaam. In de Ardennen zeer zeldzaam.

Maatregelen

Niet chemisch

Met eggen, schoffelen, frezen, branden, stomen.

Chemisch

Meldesoorten kunnen in een aantal gewassen problemen opleveren. Zie voor de middelen de gevoeligheidstabellen de Handleiding gewasbescherming van DLV.

Kruipende boterbloem

Wetenschappelijke naam: *Ranunculus repens*

Familie: Ranonkelfamilie (Ranunculaceae)

Herkenning

Kenmerkend voor deze boterbloem is natuurlijk de bekende gele gelobde bloem met opstaande bloemblaadjes, maar ook het driedelige blad, waarop wat lichtere vlekken zichtbaar zijn.

Kruipende boterbloemen maken uitlopers. Op de knopen van de uitlopers kan de plant worteltjes en blad vormen. Op deze wijze 'kruipt' de plant door de zode van grasvelden of gazons.

Levenswijze

De kruipende boterbloem is de boterbloem van de weilanden, de gazons en de grasvelden. Doordat de plant kruipt, wordt het niet door het vee afgegraasd. Met het maaien van grasvelden en gazons gaat de maaimachine meestal over de boterbloem heen. Door de uitlopervorming zijn kruipende boterbloemen overblijvende planten.

De soort concurreert met gras, wordt niet door vee gevreten, breidt zich uit onder niet optimale omstandigheden, bijvoorbeeld bij slechte voedingstoestand grond (paardenwei) en extensief beheer.

Maatregelen

Niet chemisch

Zorgen voor goede cultuurmaatregelen en ongestoorde groei van het gras.

Chemisch

Bepaalde groeistoffen bestrijden de boterbloem, evenals het niet selectieve glyfosaat. Voor meer informatie zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



©PPO Wageningen UR

blad en bovengrondse uitlopers, waaraan de plant het voorvoegsel 'kruipend' heeft te danken



©PPO Wageningen UR

bloei



©KU Leuven

bloem detail



zaadvorming

© Copyright AOC Raad,
Landbruksfoto, PPO, PD,
DLV



Bloeiende klaproos



Klaproos kiemplant



Klaproos kiemplant

© Copyright AOC Raad,
Landbrugfoto, PPO, PD,
DLV

Klaproos

Wetenschappelijke naam: *Papaver rhoeas*

Familie: Papaverfamilie (Papaveraceae)

Herkenning

Van de klaproos komen in Nederland een aantal soorten voor, die met elkaar gemeen hebben, dat de bladeren ingesneden en gelobd zijn en bedekt met lange haren. Deze haren zijn met het blote oog duidelijk waarneembaar.

De bloem heeft vier bloemblaadjes. Nadat de bloem is uitgebloeid, blijft het vruchtbeginsel op de bloembodem achter. Dit vruchtbeginsel groeit uit tot de zaaddozen zoals we die bij alle papaverachtigen kunnen aantreffen. Als de zaadjes rijp zijn, dan kunnen ze door de openingen, net onder de kap van het zaaddoosje, naar buiten geslingerd worden.

Levenswijze

De klaproos is éénjarig en kan zowel in het najaar als in het voorjaar kiemen. In het verleden, voordat de chemische onkruidbestrijding zijn intrede deed, was de klaproos een kenmerkend onkruid van graanpercelen. Op pas aangelegde dijklichamen en in bewerkte wegbermen kan de klaproos massaal tot kieming komen en heeft een grote landschappelijke waarde. De klaproos is een echte pionier. Het tweede en volgende jaren loopt het aantal fors terug. Perceelsranden beheer in het kader van agrarisch natuurbeheer richt zich o.a. op de klaproos. Zaad van de klaproos wordt meestal opgenomen in kruidenmengsels voor overhoekjes en braakliggende stukjes. Op bouwland kan de klaproos massaal tot ontwikkeling komen, maar is meestal door zijn geringe bladmassa niet direct bedreigend voor de teelt.

Maatregelen

Niet chemisch

Door eggen, schoffelen

Chemisch

Wordt met normale bodemherbiciden, contactmiddelen en groeistoffen voldoende meegenomen in de bestrijding. Zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



©Landbrugsfoto

Herderstasje: knoppen, bloempjes en hawwtjes



©PPO Wageningen UR

Herderstasje vegetatief



©PPO Wageningen UR

Herderstasje aantasting door aardvlooien



©PPO Wageningen UR

Herderstasje

Wetenschappelijke naam: *Capsella bursa-pastoris*

Familie: Koolfamilie (Brassicaceae) (synoniem is kruisbloemigen (Cruciferae))

Herkenning

Herderstasje wordt maximaal 40 tot 50 cm hoog. De kiemplant heeft aanvankelijk nog bijna gave bladeren.

In een wat later stadium krijgen de planten hun kenmerkende insnijdingen. De kiemplanten zijn vrijwel altijd door aardvlooien aangeprikt! (Zie foto) Bijna altijd treft men wel een paar blaadjes aan bij het jonge plantje met een aantal kleine gaatjes (venstertjes). Als je het blad van een herderstasje met een loep bestudeert, dan kun je haartjes zien, die in clustertjes van drie op het blad staan, de 'mercedes-ster'

Het herderstasje vormt eerst een bladrozet op de grond. In de loop van het voorjaar schiet de plant door en vormt het bloeistengels. Zoals bij alle kruisbloemigen zitten boven aan de bloeistengels de knoppen, juist daaronder de bloempjes en daaronder de hawwtjes of zaaddoosjes. De zaaddoosjes van het herderstasje hebben een typische driehoekige vorm waaraan de plant zijn naam te danken heeft.

Levenswijze

Herderstasje is een veel voorkomend onkruid van vrijwel alle grondsoorten. Het is een meestal een tweejarige plant soms éénjarige plant, die zowel in de herfst als in het voorjaar en de zomer kiemt. Herderstasje is een onkruid, dat in vrijwel alle gewassen tot ontwikkeling kan komen. In jong grasland en op gazons kan het concurrerend zijn voor de jonge grasplantjes.

Maatregelen

Niet chemisch

Schoffelen, eggen, frezen

Chemisch

In de meeste gewassen nemen de herbiciden, die ingezet worden tegen breedbladige onkruiden ook het herderstasje goed mee. In grasland en gazons kunnen contactmiddelen en bepaalde groeistoffen worden ingezet. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



Kleine veldkers vegetatief



Kiemplant kleine veldkers



Kleine veldkers bloei



Kleine veldkers

Wetenschappelijke naam: *Cardamine hirsuta*

Familie: Koolfamilie (Brassicaceae) (synoniem is kruisbloemigen (Cruciferae))

Herkenning

De plant vormt een bladrozet, waarvan de blaadjes samengesteld zijn.

Deze samengestelde blaadjes bestaan meestal uit 6 tot 8 kleinere blaadjes met een grotere eindlob. De hauwtjes steken boven de bloempjes uit en zijn 1.5 tot 2.5 cm lang.

Levenswijze

De kleine veldkers komt op grote schaal voor in plantsoenen, in tuinen en onder heggen op lichtere gronden. Het is vooral een herfstkiemer, die vroeg in het voorjaar vanaf maart tot mei bloeit. In het vroege voorjaar kunnen sommige plantsoenen zwaar met kleine veldkers (springkruid of springzaad) bezet zijn. Later in het groeiseizoen kom je deze plant minder tegen. Op bouwland en in kwekerijen is het geen onkruid van betekenis.

In plantsoenen en in de containercultuur is het een veel voorkomend onkruid. Het plantje vormt echter te weinig bladmassa om echt te kunnen concurreren met de beplanting.

Maatregelen

Niet chemisch

Vooral voor de zaadzetting schoffelen in plantvakken. Eventueel andere mechanische bestrijding.

Chemisch

Middelen die toegelaten zijn voor de bestrijding van tweezaadlobbige onkruiden. Op plaatsen waar dat toegelaten is o.a. onder beplanting, kunnen granulaatvormige bodemherbiciden middelen worden ingezet. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



Herik bladdetail



bloei

© Copyright AOC Raad,
Landbruigfoto, PPO, PD,
DLV

Herik

Wetenschappelijke naam: *Sinapis arvensis*

Familie: Koolfamilie (Brassicaceae) (synoniem is kruisbloemigen (Cruciferae))

Herkenning

Kenmerkend voor herik zijn de kiemlobben, die vrijwel gelijk zijn aan de kiemlobben van koolplanten zoals boerenkool en bloemkool.

De plant wordt tot een meter hoog en bloeit rijkelijk met koolzaadachtige gele bloemen. Na de bloei worden aan de bloemstengels de hauwtjes gevormd. Dit zijn de zaaddoosjes van kruisbloemige planten.

Levenswijze

Herik is een éénjarig zaadonkruid, dat zowel in de herfst als in het voorjaar kan kiemen. Herik komt vooral voor op de zwaardere, kalkrijke gronden, dus vooral in het rivierkleigebied en zeekleigebied.

Zoals alle koolachtigen zijn de zaden van herik oliehoudend en daardoor waterafstotend. In de grond kunnen de zaden jarenlang kiemkrachtig blijven. Bij bewerken van een perceel kan de herik weer massaal tot kieming over gaan.

Herikplanten worden vrij groot en fors en kunnen zich in het voorjaar bij geschikte temperatuur snel ontwikkelen en zijn daardoor concurrerend voor ingezaaide en ingeplante gewassen. Herik is een waardplant voor een aantal ziektes en aantastingen, die in bieten en op kruisbloemige gewassen voorkomen zoals bietenmoehheid (bietencystenaaltjes), aardvlo en knolvoet.

Maatregelen

Niet chemisch

Schoffelen, eggen, frezen

Chemisch

Herik is in cultuurgewassen vrijwel altijd goed te bestrijden. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.

Kroontjeskruid

Wetenschappelijke naam: *Euphorbia helioscopia*

Familie: Wolfsmelkfamilie (Euphorbiaceae)

Herkenning

Kroontjeskruid is eenjarig en wordt 5 tot 30 cm hoog. De soort bloeit van mei tot en met oktober.

De stengels staan meestal rechtop en zijn min of meer kaal. De bladeren zijn geelachtig groen, spatelvormig tot eirond, boven het midden het breedst, en staan verspreid op de stengel.

De bloemen hebben 5 schermstralen en lijken samen op een kroontje. De doosvrucht is 2½ tot 3½ mm groot, glad, zonder wratjes, zaden bruin met groefjes.

Levenswijze

Ze groeit op zonnige, open plaatsen op vochtige, voedselrijke grond. O. a. omgewerkte grond, moestuinen, akkers, wijngaarden, braakliggende grond, plantsoenen, open plekken in bermen en dijken. In Nederland: vrij algemeen in Zuid-Limburg, het rivierengebied, Zeeland, laagveengebieden en het noordelijk zeeleigebied, elders zeldzaam. In België: vrij algemeen, vrij zeldzaam tot zeldzaam in de Kempen en de Hoge Ardennen.

Maatregelen

Niet chemisch

Met eggen, schoffelen, frezen, branden, stomen.

Chemisch

Titus, Biathlon, glyfosaat, Finale en Touchdown.



©KU Leuven

Bloemen lijken op een kroontje.



©KU Leuven

kroontjeskruid geeft de voorkeur aan voedselrijke, vochtige grond.



©KU Leuven

detail blad.



zilverschoon bloeiend



blad onderzijde: 'zilverkleurig'

© Copyright AOC Raad,
Landbrugfoto, PPO, PD,
DLV

Zilverschoon

Wetenschappelijke naam: *Potentilla anserina*

Familie: Rozenfamilie (Rosaceae)

Herkenning

Zilverschoon vormt overblijvende planten met rood aangelopen uitlopers tot 80 cm lang. Op de knopen wortelen ze opnieuw. Aan de voet zitten groene, langwerpige steunblaadjes die later bruin verkleuren.

De bladeren zijn afwisselend, met kleine en grote blaadjes, oneven geveerd aan de bovenzijde groen en aan de onderzijde zilverachtig behaard. De blaadjes zijn grof getand. De bloemen zijn groot, alleenstaand, goudgeel en langgesteeld. Ze bloeien van mei tot augustus.

Levenswijze

Ze groeien op weiden en grasland en hooiland en op braak liggend land, tussen grassen, op ruigten, stranden, langs paden en oevers. Minder op schrale gronden en veengronden. Het is een gidssoort voor een zeer voedselrijke, vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voorkomen van verstoringen. Zorgen voor goede conditie van grasvelden

Chemisch

Voor meer informatie zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming..

gewone braam***Rubus fruticosus* - Rosaceae**Familie:
RozenfamilieAard:
heesterKleur:
wit*Beweeg over de foto's voor meer uitleg. Klik om te vergroten.*

Copyright © 2008 Katholieke Universiteit Leuven

Prof. Paul Busselen
Update: 01/03/2007
<http://www.kuleuven-kortrijk.be/bioweb>



Witte klaver



Bloem witte klaver

© Copyright AOC Raad,
Landbruigfoto, PPO, PD,
DLV

Witte klaver

Wetenschappelijke naam: *Trifolium repens*

Familie: Vlinderbloemigen (Fabaceae, vroeger Leguminosae)

Herkenning

Witte klaver is een plant met liggende, vertakte en onbehaarde stengels.

De drietallige bladeren zijn kaal en rond van vorm en bezitten vaak een lichte halve maanvormige vlek. De bloemen zijn wit, soms roze.

Levenswijze

Witte klaver wordt graag door vee gegeten. Groeit op alle stikstofarme grondsoorten vooral in wegbermen, op braakliggende gronden, grasland, gazons, akkers e.d. Vaak wordt deze klaversoort als gewenst gewas gezien. In gewassen waar het niet wordt gewenst is de reden vaak concurrentie en mogelijke waardplant voor schimmels. In tuinen kan witte klaver een hardnekkig onkruid blijken te zijn, dat moeilijk te bestrijden is. Ook op de grens van golfbanen wordt klaver als probleem gezien. Witte klaver is het hoofdvoedsel van emelten (larven van de langpootmug).

Maatregelen

Niet chemisch

Wieden, maaien en schoffelen.

Chemisch

Een sinds september 2002 toegelaten middel, Primus (met werkzame stof florasulam) geeft op grasland een goed effect. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



©KU Leuven

bloei



©AOC Raad

Bloem rode klaver



©KU Leuven

detail stengel en blad

Rode klaver

Wetenschappelijke naam: *Trifolium pratense*

Familie: Vlinderbloemigen (Fabaceae, vroeger Leguminosae)

Herkenning

Rode klaver is een plant met opgaande, vertakte en behaarde stengels.

De drietallige bladeren zijn behaard en ovaal van vorm en bezitten vaak een lichte halve maanvormige vlek. De bloemen zijn roze tot rood-paars.

Levenswijze

Rode klaver is een tweejarig of overblijvend wortelonkruid. Groeit op alle grondsoorten vooral in wegbermen, op braakliggende gronden en grasland met opgaand gras. Vaak wordt deze klaversoort als gewenst gewas gezien. Het wordt graag door vee gegeten. In gewassen waar het niet wordt gewenst is de reden vaak concurrentie en mogelijke waardplant voor schimmels. In tuinen kan rode klaver een hardnekkig onkruid blijken te zijn, dat moeilijk te bestrijden is. Ook op de grens van golfbanen wordt klaver als probleem gezien. Rode klaver vormt het hoofdvoedsel van emelten (larven van de langpootmug).

Maatregelen

Niet chemisch

Wieden, maaien en schoffelen.

Chemisch

Klavers zijn onder meer gevoelig voor een aantal groeistoffen. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



Vogelwikke



Blad.



Peultjes met zaden.



Kiemplant wikke

Vogelwikke

Wetenschappelijke naam: *Vicia cracca*

Familie: Vlinderbloemigen (Fabaceae, vroeger Leguminosae)

Herkenning

Vogelwikke is een kruidachtige klimplant, die wel tot 2 meter lang kan worden, met geveerde bladeren die aan de top klimranken hebben.

De bloemen staan in trossen van 10 tot 40 blauwpaarse bloemen in bladoksels.

Levenswijze

De planten groeien vaak in heggen en struiken en kunnen soms problemen geven in o.a. plantsoenen en de maïsteelt. Vogelwikke groeit op alle grondsoorten met uitzondering van hoogveen. De soort veroorzaakt concurrentie, verontreiniging van groente, overwoekering van struiken, oogstproblemen bij mais.

Maatregelen

Niet chemisch

Wieden en schoffelen. Handmatig verwijderen als struiken overwoekerd raken.

Chemisch

Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.

kleine ooievaarsbek

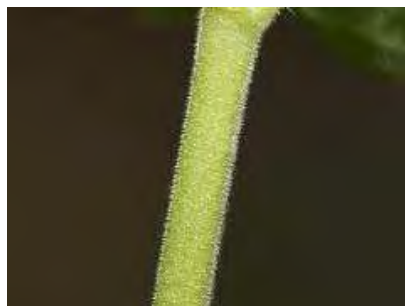
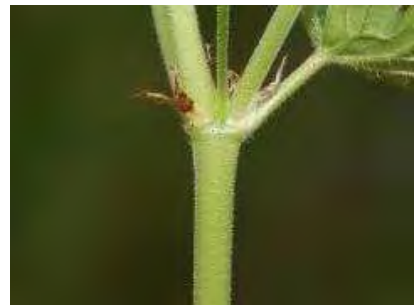
Geranium pusillum - Geraniaceae

Familie:
Ooievaarsbekfamilie

Aard:
kruid

Kleur:
blauw tot paars

Beweeg over de foto's voor meer uitleg. Klik om te vergroten.



Copyright © 2008 Katholieke Universiteit Leuven

Prof. Paul Busselen
Update: 09/06/2009
<http://www.kuleuven-kortrijk.be/bioweb>



gehoornde klaverzuring

Oxalis corniculata - Oxalidaceae

Familie:
Klaverzuringfamilie

Aard:
kruid

Kleur:
geel of oranje

Beweeg over de foto's voor meer uitleg. Klik om te vergroten.





Copyright © 2008 Katholieke Universiteit Leuven

Prof. Paul Busselen
Update: 18/07/2010
<http://www.kuleuven-kortrijk.be/bioweb>

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN



Akkerwinde



Akkerwinde bloei



Akkerwinde blad

Akkerwinde

Wetenschappelijke naam: *Convolvulus arvensis*

Familie: Windefamilie (Convolvulaceae)

Herkenning

Bladeren met gave bladrand, stompe top en brede pijlvormige voet. Kantige, taaie stengels.

Wortelstokken zijn wit en kurkentrekkervormig. Bloemen hebben de vorm van een trechter en zijn over het algemeen roze of wit met roze strepen en ruiken naar vanille.

Levenswijze

Akkerwinde is een overblijvend wortelonkruid. De zaden, ongeveer 500 per plant, blijven wel tot 20 jaar kiemkrachtig in de grond. Late groeier, vanwege de grote warmtebehoefte. De akkerwinde vinden we veelal op klei- of lössgrond. Ook op arme, droge zandgrond zoals spoordijken komt de plant voor. Zelden op rijkere bemeste akkers.

Bij massaal voorkomen is de akkerwinde een sterke concurrent voor het gewas en is in staat het jonge gewas volledig te verstikken. Akkerwinde kan de oogst van granen en rooivuchten sterk belemmeren.

Maatregelen

Niet chemisch

In groei vanaf de perceelsranden beperken/voorkomen door regelmatig te maaien. Bij een totale perceelsbesmetting (vooral veroorzaakt door verspreiding van wortelstokdelen) is het inzaaien van (tijdelijk) grasland een mogelijke oplossing.

Chemisch

Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de Handleiding Gewasbescherming van D.L.V.



Haagwinde



wortelstokken met uitlopend plantje



Haagwinde opkomend uit wortelstokken



Blad van haagwinde

Haagwinde

Wetenschappelijke naam: *Convolvulus sepium* (*Calystegia sepium*)

Familie: Windefamilie (Convolvulaceae)

Herkenning

Haagwinde is kaal, of weinig behaard. Grote bladeren met gave bladrand, hartvormig met een spitse top en hoekige tot pijlvormige voet.

Kantige, taaie stengels. Wortelstokken zijn wir en daadvormig. Bloemen hebben de vorm van een trechter en zijn over het algemeen wit (zelden roze) en geurloos.

Levenswijze

Haagwinde is een zeer hardnekkig wortelonkruid. De haagwinde vinden we veelal op natte tot vochtige voedselrijke grond. De planten groeien vanaf de perceelsranden het gewas in.

Haagwinde slingert zich in het gewas omhoog door met de stengels een draaiende zoekbeweging te maken en linksom windend (tegen de wijzers van de klok in) tegen de plantenstengels op te klimmen. Slappere planten worden tegen de grond getrokken, bij stevige planten kan de haagwinde als een deken over het gewas komen te liggen. De grootste schade is concurrentie en oogstbelemmering.

Maatregelen

Niet chemisch

In groei vanaf de perceelsranden beperken/voorkomen door regelmatig te maaien. Bij een totale perceelsbesmetting (vooral veroorzaakt door verspreiding van wortelstokdelen) is het inzaaien van (tijdelijk) grasland een mogelijke oplossing.

Chemisch

Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming

Zevenblad

Wetenschappelijke naam: *Aegopodium podagraria*

Familie: Schermbloemigen (Apiaceae, vroeger Umbelliferae)

Herkenning

Zevenblad is een woekerende, grote (tot 1 m), overblijvende planten met holle, hoekige stengels heeft vele ondergrondse uitlopers. De planten vormen wortelbladeren, die dubbel drietallig geveerd zijn.

De blaadjes zijn langwerpig tot eirond en getand. De bladsteel is driekantig en met merg gevuld. De bloemen staan in samengestelde schermen en zijn wit van kleur. De bloeitijd is van juni tot juli. In sommige streken noemen ze het ook wel hanenpoot.

Levenswijze

Zevenblad is een overblijvend wortelonkruid en kan hardnekkig zijn in tuinen. Ze groeien op humusrijke, vochtige plaatsen in tuinen, waterkanten, dijken, tuinen, bermen en bosranden. Het is een gidssoort voor voedselrijke tot zeer voedselrijke, vaak vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voorkomen van verstoringen. Verrijking van de grond voorkomen. Maaien en maaisel afvoeren voor de bloei. De ontwatering verbeteren.

Chemisch

Voor meer informatie zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming..



Zevenblad bloeiend



Zevenblad vegetatief



Bloeiwijze



Zevenblad: vruchten

Fluitenkruid

Wetenschappelijke naam: *Anthriscus sylvestris*

Familie: Schermbloemigen (Apiaceae, vroeger Umbelliferae)

Herkenning

Het fluitenkruid is een overblijvende, grote tot 150 hoge plant met een gegroefde, holle stengel, die meestal kaal is. De bladeren zijn twee- tot driemaal geveerd.

De bladen zijn gesteeld de onderste zijn zittend met aan de rand een witte villtlaag. De bladeren hebben een bladschede met dicht behaarde ribben. De blaadjes zijn getand. De bloemschermen zijn langgesteeld met schermpjes witte tot groene bloempjes. Ze bloeien van mei tot augustus. De kiemplant lijkt op peen.

Levenswijze

Fluitenkruid gedraagt zich als wortel- en zaadonkruid. Het fluitenkruid komt voor op voedselrijke, vochtige plaatsen in weiden, grasland, bermen, heggen en bosranden. Het is een gidssoort voor bloemrijke grazige vegetaties van 60 - 100 cm hoogte.

Maatregelen

Niet chemisch

Voorkomen van verstoringen. Verrijking van de grond voorkomen. Maaien en maaisel afvoeren voor de bloei. Zorgen voor goede conditie van grasvelden

Chemisch

Voor meer informatie zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



Fluitenkruid, bloeiend



Fluitenkruid, vegetatief



blad detail



Berenklauw

Wetenschappelijke naam: *Heracleum sphondylium*

Familie: Schermbloemigen (Apiaceae, vroeger Umbelliferae)

Herkenning

De zeer grote tot 150 cm planten ruiken onaangenaam. De stengels zijn hol, gevorkt en gegroefd.

De bladeren zijn erg groot, de onderste met een gegroefde steel met een opgeblazen schede. De bladeren zijn enkel- tot drievoudig geveerd. De aparte bladdelen zijn asymmetrisch gelobd tot veerspletig en gekarteld of getand. De bloemen zitten in grote schermen en zijn wit tot roze van kleur. De bloemen tijdens de bloei een slaapbeweging maken, de bloemsteeltjes sluiten aaneen en gaan hangen. Ze bloeien van juni tot september. De kiemplanten zijn elliptische lange kiemlobben van 20 - 30 mm.

De gekweekte soort *H. mantegazzianum* (Russische berenklauw) met enorme bladeren komt ook verwilderd voor. Deze soort is berucht vanwege zijn blaartrekkende eigenschap bij zonnige omstandigheden (fototoxisch).

Levenswijze

Berenklauw gedraagt zich als wortel- en zaadonkruid. De plant komt voor op vochtige tot natte, zeer voedselrijke plaatsen in weiden, grasland, stortplaatsen, dijken, bermen en bosranden. Het is een gidssoort voor een zeer voedselrijke, vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voorkomen van verstoringen. Verrijking van de grond voorkomen. Maaien en maaisel afvoeren voor de bloei. De ontwatering verbeteren.

Chemisch

Voor meer informatie zie de PD-gewasbeschermingsgids.



Berenklauw, jonge plant



Berenklauw, vegetatief



Berenklauw, bloeiende plant



Kiemlobben en eerste bladkrans 'kroontje'.



Kleefkruid kiemplant



Kleefkruid bloei



Kleefkruid

Wetenschappelijke naam: *Galium aparine*

Familie: Sterbladigenfamilie (Rubiaceae)

Herkenning

Het kleefkruid is een sterk woekerende plant met liggende tot klimmende vierkante stengels tot 150 cm lang.

De kiemplant kun je herkennen aan de twee grote kiemlobben. (zie foto) De eerste krans van echte blaadjes verschijnt als een soort kroontje op de kiemlobben. Kleefkruid heeft vierkante stengels, de blaadjes staan in kransen van zes tot negen. Ze zijn wigvormig en lancetvormig, langs de rand en aan de onderzijde ruw tot stekelig behaard met een spitse punt. De stengels zijn zeer ruw door ruwe teruggebogen stekelborstels. De groenwitte bloempjes staan in een bijscherf in de oksels. Ze bloeien van juni tot september. Ook de bruine vruchtjes zijn bezet met kleverige haakvormige borsteltjes. Door haakjes blijven stukken groene en verdroede plantdelen aan dieren en kleding heven en worden zo verspreid.

Levenswijze

Kleefkruid is een zaadonkruid en kiemt in voor- en najaar. Ze groeien op vruchtbare plaatsen, stortplaatsen, akkers, langs bosranden, hagen. Het is een gidssoort voor voedselrijke, vochtige tot droge bodem. Het kan een probleemkruid zijn in gewassen en in plantsoenen.

Maatregelen

Niet chemisch

In de kiemfase door eggen, later door eggen, schoffelen en branden.

Chemisch

Voor meer informatie zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.

Witte dovenetel

Wetenschappelijke naam: *Lamium album*

Familie: Lipbloemenfamilie (Lamiaceae) (vroeger Labiatae)

Herkenning

De zaadlobben van witte dovenetel zijn zoals bij andere lipbloemigen getand en zijn vrij groot.

De bladeren zijn getand en lijken sprekend op de bladeren van de grote brandnetel. In bermen zijn deze planten dan ook beide soms door elkaar groeiend aan te treffen. Het al dan niet prikken van de plant geeft dan uitsluitel over de soort.

Levenswijze

De witte dovenetel is een overblijvende plant, die tussen andere planten tot ongeveer 60 cm hoog wordt. De witte dovenetel komt voor in bermen, langs dijken, in plantsoen, braakliggende terreinen en perceelranden. In het voorjaar maakt de plant een vrij snelle ontwikkeling door omdat het zich kan ontwikkelen vanuit ondergrondse delen. Dit in tegenstelling met de paarse dovenetel, die uitsluitend vanuit zaad voorkomt. De witte dovenetel kan ook vanuit zaad voorkomen. De soort groeit meestal in bermen, op ruderaal terreinen of onder beplanting. Is niet echt schadelijk.

Maatregelen

Niet chemisch

Schoffelen, eggen enz. helpt slechts tijdelijk omdat de plant ondergrondse wortelstokken heeft

Chemisch

Niet echt noodzakelijk.



Witte dovenetel vegetatief



Witte dovenetel kiemplant



Witte dovenetel bloeiende plant



Paarse dovenetel bloeiend



Paarse dovenetel kiemplant



© Copyright AOC Raad,
Landbrugsfoto, PPO, PD,
DLV

Paarse dovenetel

Wetenschappelijke naam: *Lamium purpureum*

Familie: Lipbloemenfamilie (Lamiaceae) (vroeger Labiatae)

Herkenning

De kiemlobben van paarse dovenetel zijn aan een uiteinde getand, aan het andere uiteinde iets gedeukt met een puntje in het deukje.

De paarse dovenetel kan in herfstingezaaide gewassen behoorlijke pollen vormen. De echte blaadjes zijn min of meer driehoekig in omtrek en golvend getand. De onderste bladeren hebben langere bladstelen dan de hogere blaadjes. Aan de top van de stengels zitten de blaadjes vrij dicht op elkaar (bijenkorf). Zoals bij alle lipbloemigen is de stengel van de paarse dovenetel vierkant (duidelijk te voelen) en zitten de blaadjes twee aan twee kruisgewijs tegenover elkaar.

Levenswijze

De paarse dovenetel is een éénjarig, sterk aromatisch zaadonkruid, dat zowel in het najaar als in het voorjaar kiemt. Kan voorkomen in plantsoenen en op akkers. Vormt niet veel bladmassa en is daardoor meestal geen echte concurrent van het gewas. Waardplant voor o.a. meeldauwschimmels.

Maatregelen

Niet chemisch

Mechanisch met eggen, schoffelen, stomen, borstelen etc.

Chemisch

In grasland, gazons, sportvelden gevoelig voor bepaalde groeistoffen. In granen gevoelig voor een groot aantal middelen en middelencombinaties. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.

Klimopereprijs

Wetenschappelijke naam: *Veronica hederifolia*

Familie: Helmkruidfamilie (Scrophulariaceae)

Herkenning

Klimopereprijs is eenjarig en wordt 7 tot 30 cm. De bloeitijd is van maart tot en met mei.

De stengels liggen niet helemaal de grond en staan soms rechtop. De vorm van de bladeren is rondachtig of iets niervormig. Er zijn twee ondersoorten te onderscheiden akkerklimopereprijs (*Veronica hederifolia* subs. *hederifolia*) en bosklimopereprijs (*V. hederifolia* subs. *lucorum*). De kleur van akkerklimopereprijs is iets feller blauw van kleur bosklimopereprijs. Het vruchtje is bolvormig, aan de randen ingesnoerd. De zaden zijn schotelvormig met een oliehoudend aanhangseltje.

Levenswijze

Akkerklimopereprijs komt onder andere voor op akkers en openplekken in grasland, bosklimopereprijs op beschaduwde zandige grond.

In Nederland:

Akkerklimopereprijs: vrij algemeen, maar zeldzaam op arme zand- en veengrond en op zware klei.

Bosklimopereprijs: vrij algemeen in West-Nederland, vooral in de binnenduinrand, elders vrij zeldzaam tot zeldzaam.

In België: Akker-klimopereprijs: Vrij algemeen, maar vrij zeldzaam in de Kempen en zeldzaam in de Ardennen.

Bosklimopereprijs: Vrij algemeen in het midden van het land.

Maatregelen

Niet chemisch
Met eggen, schoffelen, frezen, branden, stomen.

Chemisch
Artus, Ally, Bifenix N, Boxer, Calaris, Verigal D, glyfosaat (o.a Roundup).



Helderblauwe bloempjes met lichter hart, kenmerkend voor ereprijssoorten



vegetatief



klimpachtig blad



detail stengel en beginnende bloei



©PPO Wageningen UR

Grote weegbree vegetatief



©AOC Raad

Grote weegbree, bloei



©AOC Raad

Grote weegbree, detail bloeiwijze

© Copyright AOC Raad,
Landbrugfoto, PPO, PD,
DLV

Grote weegbree

Wetenschappelijke naam: *Plantago major*

Familie: Weegbreefamilie (Plantaginaceae)

Herkenning

De grote weegbree is een overblijvende plant van 10 - 30 cm hoogte. De brede bladeren staan in een rozet aan en zijn onderaan hartvormig overgaand in een gevouwen bladsteel.

De 5 - 9 nerven lijken parallel te lopen. Opvallend is de grote bloemaar tot 30 cm met de bruine tot witte meeldraden in kransen. Ze bloeien van mei tot november.

Levenswijze

Weegbree is een overblijvend onkruid. Deze soort is door de Europeanen over de gehele wereld verspreid. Ze komen voor van laagland tot bergen in vele vormen, in weiden, gazons, stortplaatsen en langs wegen. Het is een gidssoort voor voedselrijke, vochtige en periodiek uitdrogende en betreden bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Betreding verminderen. Ontwatering verbeteren.

Chemisch

Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.

Smalle weegbree

Wetenschappelijke naam: *Plantago lanceolata*

Familie: Weegbreefamilie (Plantaginaceae)

Herkenning

De smalle weegbree is een overblijvende plant van 20 - 40 cm hoogte.

De bladeren staan in een rozet aan met een gegroefde schacht. De bladeren zijn lang en smal, lancetvormig met 3 - 5 nerven die parallel lijken te lopen. Opvallende eivormige kleine bloemaar op lange bloemsteel (tot 40 cm) met gele meeldraden in kransen. Ze bloeien van mei tot september.

Levenswijze

Deze weegbree vormt een dikke wortelstok, dikwijls met uitlopers. Ze komen voor van laagland tot bergen in vele vormen in weiden, gazons, stortplaatsen en langs wegen.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Betreding verminderen. Ontwatering verbeteren.

Chemisch

Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



Smalle weegbree bloei



Smalle weegbree vegetatief



Smalle weegbree kiemplant



Akkerdistel vegetatief



bloeiende akkerdistel



Zaadpluis akkerdistel.

Akkerdistel

Wetenschappelijke naam: *Cirsium arvense*

Familie: Compositiefamilie (Compositae)

Herkenning

De akkerdistel is een overblijvende plant tot een hoogte van meer dan 1 m. De planten hebben ongevleugelde, meestal bochtige stengels.

De bovenste, lancetvormige tot elliptische bladeren zijn zittend. De onderste bladeren zijn diep ingesneden. Alle bladeren zijn scherp getand en grijsgroen. De bloemknopjes zijn klein en talrijk. De omwindselblaadjes zijn spinnenwebachtig met de gespitste tot doornige schutbladeren. De bloeiwijze is een schermvormige pluim. De bloemen zijn tweehuizig, draadvormig, violetoze met uitstekende meeldraden. Ze bloeien van juni tot oktober. Het zaadpluis is wolachtig.

Levenswijze

Akkerdistels zijn overblijvende wortelonkruiden die het hele jaar kiemen. Ze houden van stikstofrijke grond en vermeerderen zich door hun zaad en wortelstukken. Ze vormen snelgroeende bossige planten. Als men deze planten ongemoeid laat, sterven ze af; maaien en schoffelen zorgen voor een nieuwe ontwikkeling. De kiemplant heeft grijsgroene zaadlobben en scherp getande blaadjes. Men vindt ze op stortplaatsen, akkers en voedselrijke plaatsen in bossen. Het is een gidssoort voor een voedselrijke, vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Niet maaien en schoffelen.

Chemisch

Voor de bloei behandelen. De akkerdistel is o.a. gevoelig voor een aantal groeistoffen. Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



Knopkruid

Wetenschappelijke naam: *Galinsoga parviflora*

Familie: Compositiefamilie (Compositae)

Herkenning

Eénjarige, vertakte plant tot 80 cm hoog. De stengel is bovenaan donzig behaard.

De enkelvoudige bladen zijn kruisgewijs tegenoverstaand, eivormig, toegespitst en scherp gezaagd. De bloemen staan in knoparme bloeiwijzen aan de top van de twijgen. De 5 lintbloempjes zijn wit en tongvormig, het hartje is geel. De vruchtjes hebben een schubbeige haarkrans. Bloeitijd van mei tot oktober.

Levenswijze

Knopkruid is een eenjarig zaadonkruid dat in het voor- en najaar kiemt. Het is ingevoerd vanuit Zuid-Amerika. Het is een algemeen onkruid op akkers, tuinen en stortplaatsen. Het is een gidssoort voor een zeer voedselrijke, natte bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Verstoringen in de grond voorkomen.

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



Knopkruid vegetatief



Klein knopkruid bloei



Harig knopkruid bloei



Kamille bloei



Kamille vegetatief



Kiemplant

© Copyright AOC Raad,
Landbrugfoto, PPO, PD,
DLV

Echte kamille

Wetenschappelijke naam: *Chamomilla recutita* (*Matricaria c.*)

Familie: Compositiefamilie (Compositae)

Herkenning

Eénjarige plant tot 50 cm hoogte met geurende bladeren en bloemen. De bloemen lijken op margrietten.

De stengels zijn vertakt en kaal. De bladeren zijn wisselend geplaatst, driemaal geveerd tot zeer smalle, donkergroene lijnvormige delen. De kleine bloemknopjes zijn vrijstaand en langgesteeld. De stroschubben ontbreken. De lintbloemen zijn wit, tongvormig en gaan snel hangen. De buisbloempjes zijn geel met een vijftandige kronen. Ze staan ingeplant op een holle bloembodem. Deze kamille bloeit van mei tot september. Ze wordt gebruikt en geteeld als geneeskrachtig kruid. De kiemplant heeft zeer fijne kiemblaadjes.

Levenswijze

Echte kamille is een eenjarig zaadonkruid dat in het voor- en najaar kiemt. Ze groeit op warmere plaatsen en voedselrijke, vaak verslemdte vochtige bodems op akkers, braakliggende terreinen en langs wegen. Vaak aan de rand van percelen en kopeinden. Het is een gidssoort voor een zeer voedselrijke, vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Niet chemische door middel van schoffelen, eggen, branden. Goede grondbewerking.

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



Jacobskruiskruid: kenmerkend zijn de omwindselbladjes rondom de bloemhoofdjes



Vegetatief stadium



Detail bloem

© Copyright AOC Raad,
Landbrugsfoto, PPO, PD,
DLV

Jacobskruiskruid

Wetenschappelijke naam: *Jacobaea vulgaris*

Familie: Compositiefamilie (Compositae)

Herkenning

Een "nieuw" onkruid in grasland is Jacobskruiskruid. Dit onkruid is giftig voor vee.

In het onkruid zitten bepaalde glycosiden, dit zijn chemische stoffen die leverbeschadiging kunnen veroorzaken. Elke inname zorgt voor een zekere leverbeschadiging. Bij opname van een grote hoeveelheid in korte tijd is het gif acuut dodelijk. Bij inname van kleine hoeveelheden kan het na jaren sterfte tot gevolg hebben. De problemen treden vooral op bij het voeren van bijvoorbeeld hooi of kuilgras, dat afkomstig is van (beheers)percelen, die besmet zijn met het onkruid. Bij begrazing worden de planten door het vee gemeden en treedt de vergiftiging niet op. Schapen zijn minder gevoelig. Het onkruid is mogelijk verspreid met zaadmengsels voor berm en wegwed.

Levenswijze

Jacobskruiskruid is een tweejarig onkruid. Dat wil zeggen, dat het onkruid het eerste jaar ontkiemt en een rozet vormt en in het tweede jaar doorschiet en tot zaadvorming komt.

Maatregelen

Belangrijk is in de omgeving van het bedrijf de eerste bloeiende planten uit te trekken, waardoor besmetting van eigen percelen wordt voorkomen. Bij het uittrekken van jacobskruiskruid moeten handschoenen gedragen worden, omdat de giftige stoffen ook door de menselijke huid worden opgenomen.

Niet chemisch

Bedrijfshygiënische maatregelen, voorkomen van besmetting.

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



©PPO Wageningen UR

Klein kruiskruid bloei



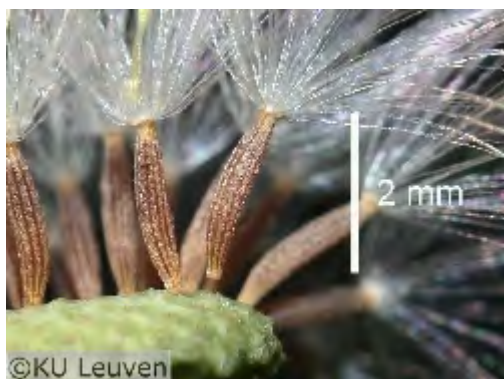
©PPO Wageningen UR

Kiemplant klein kruiskruid



©PPO Wageningen UR

Klein kruiskruid bloeiend



©KU Leuven

*detail zaadjes met zaadpluis op het
bloemhoofdje*

Klein kruiskruid

Wetenschappelijke naam: *Senecio vulgaris*

Familie: Compositiefamilie (Compositae)

Herkenning

Eenjarige plant met veervormige, diep ingesneden, getande bladeren. De bladeren en stengel zijn enigszins vlezig.

Het klein kruiskruid kan een hoogte van ongeveer 40 cm bereiken. De bloemen staan in eindstandige trossen maar ook in de oksels van de bladeren. Ze bestaan uitsluitend uit gele buisbloemen, de omwindselblaadjes zijn lang smal en zwart aan de top. Ze bloeien vrijwel het gehele jaar.

Levenswijze

Klein kruiskruid is een eenjarig zaadonkruid dat het hele jaar rond kiemt. Ze groeien op stikstofrijke plaatsen zoals akkers, steengroeven, verstoorde plaatsen en kapplaatsen. Het is een waardplant voor verwelkingsziekte (*Verticillium*), bladluizen en echte meeldauw. Het is een gidssoort voor een zeer voedselrijke, vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Verstoringen in de grond voorkomen. .

Chemisch

Voor de bloei behandelen. Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



©KU Leuven

Melkdistel bloeiend



©AOC Raad

Melkdistel vegetatief



©AOC Raad

Melkdistel kiemplant



©KU Leuven

de bladeren vormen 'oortjes' rondom de stengels

Gewone melkdistel

Wetenschappelijke naam: *Sonchus oleraceus*

Familie: Compositietenfamilie (Compositae)

Herkenning

De éénjarige melkdistel heeft een doffe, blauwgroene kleur en bereikt een hoogte van 80 cm tot 100 cm.

De gehele plant bevat wit melksap. De stengel is vijfhoekig. De bladeren zijn zittend en stengelomvattend met ongelijke tanden en afstaande oortjes. Ze bloeien met een klein, spits toelopend hoofdje met gele afstaande bloemen. De zaden zijn voorzien van wit pluis. Ze bloeien van juni tot oktober. De kiemplant is herkenbaar door de plat op de grond liggende diep ingesneden blaadjes met een grote driehoekige eindlob.

Levenswijze

Melkdistel is een eenjarig zaadonkruid dat in het voorjaar kiemt. Het komt voor in akkers, tuinen en ruigten. Het is een gidssoort voor een voedselrijke, vochtige bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Verstoringen voorkomen.

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



Paardenbloem kiemplant



Paardenbloem bloei



zaden (vruchtpluis) op bloenhoofdje

© Copyright AOC Raad,
Landbrugfoto, PPO, PD,
DLV

Paardenbloem

Wetenschappelijke naam: *Taraxacum officinale subsp.*

Familie: Compositiefamilie (Compositae)

Herkenning

De paardenbloem is een zeer ingewikkelde soort. In Nederland komen naar schatting tientallen (70) soorten voor die zichzelf klonen.

Een veld paardenbloemen bestaat uit vrijwel identieke planten. Welke soort het betreft hangt af van de groeiplaatsomstandigheden en niet van de in de omgeving voorkomende soorten. Er wordt veel onderzoek verricht naar de verwantschap van de verschillende soorten. De voorkomende soorten zijn zeer variabel, een juiste herkenning is specialistenwerk. De gehele plant bevat wit melksap. Uit de al dan niet diep wortelende penwortel ontwikkelt zich een bladrozet met langwerpige meer of minder ingesneden grasgroene bladeren, meestal getand en een gevleugelde bladvoet. Uit de rozet vormt zich een holle bloemstengel met een bloeiwijze met alleen lintbloempjes. De buitenste omwindselblaadjes zijn lijnvormig en teruggeslagen.

Levenswijze

Paardenbloem is een tweejarig en overblijvend wortelonkruid dat zich door zaad verspreid. De soort kiemt het hele jaar rond. De plant wordt veel gebruikt voor geneeskrachtige en homeopathische middelen tegen leveraandoeningen, bloedarmoede, aderverkalking, en aambeien. Ze komen voor op voedselrijke graslanden, bermen, puinophopingen en akkers.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Verstoringen voorkomen. Fijne grondbewerking vermijden..

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.

Klein hoefblad

Wetenschappelijke naam: *Tussilago farfara*

Familie: Compositiefamilie (Compositae)

Herkenning

Deze overblijvende plant tot 20 cm hoog heeft een kruipende wortelstok en maakt veel uitlopers. De wortelstokken zijn onregelmatig van dikte.

Deze kunnen jarenlang onder in de bouwvoor overleven. Door grondbewerking worden weer naar boven gehaald en in kleine stukjes verdeeld. Ze bloeien naakt, d.w.z. voor de bladontwikkeling. De plant maakt een wortelrozet. De stengelbladeren tijdens de bloei zijn eivormig, geschubd en geel, ze staan dicht opeen. De bloemen zijn klokvormig. De buitenste schutbladeren zijn lijnvormig, vaak met een rode goed. De gele randbloemen zijn tongvormig, de binnenste zijn gele buisbloemen. Na de bloei vormen ze vruchten met een pluisvormige beharing. Ze bloeien zeer vroeg, soms in de sneeuw, in maart tot april. Na de bloei vormen zich grote ronde bladeren met grove tanden en een grijsviltige onderkant. De bladsteel is rood.

Levenswijze

Klein Hoefblad is een overblijvend wortelonkruid dat in het najaar kiemt. Het is een algemeen voorkomend kruid in bermen, akkers, greppels en op plaatsen met kaalslag. Het klein hoefblad is een gidssoort voor een zeer voedselrijke, vochtige tot vochthoudende bodem.

Maatregelen

Niet chemisch

Voedingstoestand van de grond verbeteren. Verstoringen in de grond voorkomen. Niet onderwerken tijdens grondbewerking.

Chemisch

Chemische bestrijding, zie Gewasbeschermingsgids van de PD of de digitale Gewasbeschermingskennisbank.



Klein hoefblad vegetatief



Klein hoefblad kiemplant



Klein hoefblad bloei



plant uit wortelstokken.



©AOC Raad

Bloei en beginnende besvorming



©KU Leuven

afrijpende bessen

© Copyright AOC Raad,
Landbrugsfoto, PPO, PD,
DLV

Bitterzoet

Wetenschappelijke naam: *Solanum dulcamare*

Familie: Nachtschadefamilie (Solanaceae)

Herkenning

Bladeren met gave bladrand, langwerpig tot eirond, de bovenste spiesvormig of geoord.

Bitterzoet is een tot 2 m lange slingerende plant, waarvan het onderste gedeelte vaak houtig is. Het heeft stervormige violette bloemen met gele meeldraden. Rijpe bessen zijn oranje-rood van kleur en bezitten veel zaden die tientallen jaren kiemkrachtig kunnen blijven.

Levenswijze

Bitterzoet groeit veelal langs bosranden, in knotwilgen, stadsplantsoenen, tegen hekwerken, aan waterkanten en in heggen. De plant bezit een geweldig wortelstelsel, waarvan elk achtergebleven stuk weer een nieuwe plant kan vormen. De plant komt regelmatig voor in siertuinen.

Nog maar sinds kort is de bitterzoet als probleem in de land- en tuinbouw erkend. Bitterzoet is waardplant voor de bruinrotbacterie, waardoor besmetting van oppervlaktewater kan worden veroorzaakt

De vrolijk gekleurde besjes kunnen vooral kleinere kinderen ertoe verleiden ze te eten. Vergiftigingen leiden vooral tot ademhalingsstoornissen. Voor grote huisdieren zoals runderen en paarden zijn de planten ook giftig. Meerdere keren is consumptie van bitterzoet fataal afgelopen.

Maatregelen

Niet chemisch

Vooral langs watergangen is de bestrijding van bitterzoet noodzakelijk i.v.m. bruinrotbesmettingen. Handmatig uittrekken van de planten of het gebruik van disteltangen lijken tot nu toe de enige mogelijkheid om het gewas te beteugelen. Ga ervan uit dat de plant op deze manier niet volledig is te verwijderen.

Chemisch

Bitterzoet is ongevoelig voor middelen, die een toelating hebben voor pleksgewijze bestrijding in taluds. Proeven zijn gaande om te zien of andere middelen werkzaam zijn zodat er een eventuele toelating kan worden aangevraagd. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



©PPO Wageningen UR

Zwarte nachtschade bloei



©PPO Wageningen UR

Zwarte nachtschade kiemplant



©AOC Raad

Zwarte nachtschade vegetatief

© Copyright AOC Raad,
Landbrugfoto, PPO, PD,
DLV

Zwarte nachtschade

Wetenschappelijke naam: *Solanum nigrum*

Familie: Nachtschadefamilie (Solanaceae)

Herkenning

Bladeren met gave bladrand, vrij breed, onregelmatig ovaal. Ze zijn dof donkergroen met donkere nerven en soms een zwarte rand. De stengel heeft korte haartjes, is donker van kleur en sterk vertakt.

Stervormige witte bloemen met gele meeldraden. Rijpe bessen zijn donkerblauw tot zwart van kleur en bezitten zeer veel zaden die tientallen jaren kiemkrachtig kunnen blijven. Zaden kiemen laat in het voorjaar, vaak in een polletje bijeen (zaden van één bes). De kiemlobben zijn spits, donkergroen van kleur en de echte blaadjes komen een voor een, dus niet twee aan twee.

Levenswijze

Zwarte nachtschade heeft een voorkeur voor humeuze stikstofrijke gronden. Hoog opgroeiende planten in bijvoorbeeld maïs geven problemen met de giftigheid. Deze blijft ook aanwezig in de kuil. Jonge gewassen ondervinden sterke concurrentie door het breed uitgroeien van de zwarte nachtschadeplanten. De bessen zorgen voor problemen als ze voorkomen in een geoogst erwtegewas. Zwarte nachtschade is waardplant voor o.a. Phoma, rhizoctonia, ratelvirus, verticillium en wratziekte. Bekend is het ontstaan van atrazin-resistente populaties in de maïs.

Maatregelen

Niet chemisch

Eggen voor opkomst en schoffelen in een later stadium om de nakiezers te bestrijden. Vooral bij het eggen luistert het tijdstip van bewerken erg nauw. Regelmatige controle en herhaling van bewerken kan noodzakelijk zijn om het onkruid de kop in te drukken.

Chemisch

Zwarte nachtschade is gevoelig voor vele middelen of middelcombinaties op basis van contactwerking. Groeistoffen hebben geen of slechts een geringe uitwerking. Voorwaarde is een tijdige bestrijding en een mogelijkheid om eventueel een nabehandeling uit te voeren.

Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.

Doornappel

Wetenschappelijke naam: *Datura stramonium*

Familie: Nachtschadefamilie (Solanaceae)

Herkenning

Doornappel is een eenjarige soort. Ze bloeit van juni tot en met september.

De hoogte varieert van 15 cm tot 1 meter. Karakteristiek voor de plant zijn de stinkende bladeren. Deze worden 10 tot 20 cm lang en zijn vrijwel kaal, eirond tot elliptisch, spits en hebben meestal forse tanden.

De bloemen zijn wit van kleur, zelden licht paars. Ze groeien in de bladoksels op korte stelen en worden 5 tot 10 cm lang, zijn trechtervormig met 5 spitse slippen. Zij vormt een rechtopstaande, stekelige, eivormige doosvrucht van 3½ tot 7 cm lang. De zaden zijn plat. Zowel de plant als de zaden zijn zeer giftig.

Levenswijze

Het is een warmteminnende plant, die voor komt op droge, voedselrijke, omgewerkte, vaak kalkhoudende grond (zand, leem, zavel en stenige plaatsen). Ze is te vinden in: moestuinen, akkers, duinen, nieuwe bermen, hellingen, braakliggende grond, plantsoenen, ruderaal plaatsen, zand- en grindstrandjes langs rivieren, stortterreinen en puin- en afvalhopen.

In Nederland is zij vrij zeldzaam en komt het meest voor in het rivierengebied, in de Hollandse en Zeeuwse duinen en in een stedelijke omgeving.

Maatregelen

Op niet gewenste plaatsen: uittrekken, schoffelen of ander manieren van mechanische bestrijding.



grote, trechtervormige bloemen.



spitse bladeren met flinke tanden.



Ook de zaden zijn zeer giftig!



vegetatief

wilgenroosje

Epilobium angustifolium / Chamerion angustifolium - Onagraceae

Familie:
Teunisbloemfamilie

Aard:
kruid

Kleur:
rood, bruin of roze

Beweeg over de foto's voor meer uitleg. Klik om te vergroten.



Copyright © 2008 Katholieke Universiteit Leuven

Prof. Paul Busselen
Update: 16/02/2007
<http://www.kuleuven-kortrijk.be/bioweb>





© Copyright AOC Raad,
Landbruigfoto, PPO, PD,
DLV

© Copyright Groenkennisnet Bron:
<http://databank.groenkennisnet.nl/pdf/duist.pdf>

Duist

Wetenschappelijke naam: *Alopecurus myosuroides*

Familie: Grassenfamilie (Poaceae, vroeger Graminae)

Herkenning

Duist is een sterk uitstoelende grassoort, die tot 80 cm hoog kan worden.

De voet van de plant is meestal rood gekleurd. Aan de bladvoet zit een ongeveer 2 mm lang tongetje. De bladeren zijn gegroefd, zijn spiraalvormig gedraaid en lopen spits toe. Duist bloeit van mei tot juli en heeft een aarvormige bloeiwijze.

Levenswijze

Duist kiemt zowel in het voorjaar als in het najaar en is een zaadonkruid. De soort komt voor in gewassen op voedselrijke grond, vooral op bedrijven met intensieve graanteelt.

Maatregelen

Niet chemisch

In gewassen d.m.v. eggen, schoffelen e.d.

Chemisch

Voor verschillende gewassen zijn middelen beschikbaar die meerdere grasachtige onkruiden zoals wilde haver en windhalm bestrijden.

Bij de keuze van middelen moet rekening gehouden worden met resistentie, die deze plant opgebouwd heeft tegen een aantal middelen.

Kijk voor de beschikbare middelen in de Handleiding Gewasbescherming van D.L.V.



Hanenpoot vegetatief



Hanenpoot kiemplant



Hanenpoot bloeiend

© Copyright AOC Raad,
Landbrugsfoto, PPO, PD,
DLV

Hanenpoot

Wetenschappelijke naam: *Echinochloa crus-galli*

Familie: Grassenfamilie (Poaceae, vroeger Graminae)

Herkenning

Plant met brede, onbehaarde donkergroene bladeren met veel nerven. Middennerf vaak lichtgekleurd.

Bladrand van volgroeide bladeren meestal gegolfd. Het ondereind van de stengel is veelal roodpaars gekleurd terwijl er over de plant vaak een roodachtige gloed ligt. Oortjes en tongetje ontbreken. Als kiemplant kan de spruit iets gevouwen zijn, terwijl grotere spruiten altijd gerold zijn.

Levenswijze

Hanenpoot is een eenjarig zaadonkruid en kiemt in het voorjaar. Polvormend en laatkiemend (laat in het voorjaar). Komt soms massaal voor op maisland. Bloeit met vertakte aartjes die veelal paars gekleurd zijn. Veroorzaakt concurrentieschade in maïs. De zaden worden via de mest verspreid en kiemen vaak tegelijkertijd of net voor de maïs. Hanenpoot is waardplant voor diverse virussen, aaltjes en *Rhizoctonia solani*. In de aardappel- en bietenteelt geven enkele planten per m² al opbrengstderving.

Maatregelen

Niet chemisch

Gebruik van wiedeg en schoffel in de maïsteelt, mits toegepast op het juiste moment levert soms al voldoende bestrijding op. In natte jaren is het effect van mechanische bestrijding belangrijk minder dan in droge jaren. Het vermijden van continueelt (dus afwisseling in gewassen) beperkt de concurrentiekracht van hanenpoot. Een belangrijk wapen tegen lastige onkruiden is het aanleggen van een vals zaaibed; de grond zaaiklaar maken maar nog niet inzaaien. Dit geeft onkruiden de kans te kiemen en zo de teler de kans deze te bestrijden zonder gewasschade.

Chemisch

Hanenpoot is over het algemeen goed te bestrijden met de juiste middelen en/of mengsels van middelen. Het aantal onkruidplanten per m² speelt vrijwel geen rol, terwijl dat bij mechanische onkruidbestrijding wel een belangrijke factor is. Wel is het zaak te letten op de weersomstandigheden, vooral op dagen met grote temperatuurverschillen kan een bespuiting behoorlijke gewasschade veroorzaken. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



©KU Leuven

blai



©KU Leuven

detail bloem



©PPO Wageningen UR

vorming van scheuten op wortelstokken



©PPO Wageningen UR

Kweek

Wetenschappelijke naam: *Elymus repens*

Familie: Grassenfamilie (Poaceae, vroeger Graminae)

Herkenning

Dof grijsgroene bladeren met verspreide haren.

Veel haren op de bladschede. Dunne en lichtgekleurde nerven. Tongetje zeer kort, bleek en fijn getand. Stengelomvattende oortjes, bleek, lang en smal. Bloeiwijze een aar. Bloeitijd, juni - september. De weinige en slecht kiemkrachtige zaden kiemen vooral in de zomer. Plant met ronde spruit en ondergrondse wortelstokken (rhizomen) die scherp gepunt zijn.

Levenswijze

Kweek is een overblijvend wortelonkruid. De soort verspreidt zich door de wortelstokken. Wordt de wortelstok doorgesneden dan lopen de stukken opnieuw uit; hoe fijner de stukken, hoe meer uitlopers. Zode met kweek dan ook niet frezen. Met kweek besmette percelen zijn ongeschikt voor de teelt van graszaad.

Kweek concurreert met het gewas, is waardplant voor meerdere ziekten en plagen (meeldauw, roest, havercystenaaltje, tarwestengelgalmug en tarwehalmdoder) en heeft een lage waardering als voedergras.

Maatregelen

Niet chemisch

Beweiden of maaien in een vroeg stadium. Verschrallen van de bodem. Open plekken (door droogte en beschadiging) in de zode vermijden.

Chemisch

Pleksgewijs met glyfosaat, daarna doorzaaien Bij een te hoog percentage kweek in grasland, graslandvernieuwing na doodspuiten van het grasland (bij herinzaai doodspuiten bij 5% kweek, in geval van doorzaai bij 20% kweek). Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



Riet

Wetenschappelijke naam: *Phragmites australis*

Familie: Grassenfamilie

Herkenning

Riet is een overblijvende soort en kan 1 tot 3 meter hoog worden. De bloeitijd is van juli tot en met oktober.

De dikke, holle wortelstokken kunnen verkruipt en maken veel forse uitlopers. De stengels zijn blauwgrijs van kleur, zonder beharing en meestal niet vertakt. Het blad heeft scherpe ruwe randen en kan meer dan 50 cm lang worden en 1 tot 4 cm breed.

De bloempluim wordt 15 tot 40 cm lang en bruinig of roodachtig van kleur.

Levenswijze

Riet kan groeien op zonnige of soms half beschaduwde plaatsen in matig voedselrijk tot voedselrijk, zwak zuur tot kalkrijk water of grond en in zoet tot brak, stilstaand of zwak stromend water. Meestal komt zij voor langs oevers. In Nederland en België is riet algemeen voor, maar vrij zeldzaam tot zeldzaam in het Belgische Maasgebied en de Ardennen.



Maatregelen

Maatregelen

Niet chemisch

Kweek is moeilijk niet chemisch te bestrijden vanwege de diepliggende wortelstokken.

Chemisch
Glyfosaat (o.a. Roundup)

Straatgras

Wetenschappelijke naam: *Poa annua*

Familie: Grassenfamilie (Poaceae, vroeger Graminae)

Herkenning

Lichtgroen gekleurde bladeren zonder beharing.

Duidelijk zichtbaar tongetje, maar de oortjes ontbreken. Halverwege het blad komen vaak dwarsrimpels voor. De plant stoelt sterk uit en vormt polletjes met vele stengels.

Levenswijze

Straatgras is een jaarrondkiemer en de kiemplant heeft een gevouwen spruit. De plant bloeit met een open pluim. De zaden kiemen vooral op plaatsen waar de zode van de grasmat is beschadigd, en op plaatsen waar de grond enigermate verstoord is (geweest).

Straatgras is droogtegevoelig, bij een hoge bezetting met straatgras zal bij droogte de zode open plekken vertonen door het wegvallen van straatgras, zodat andere ongewenste planten kunnen optreden.

Straatgras kan als waardplant dienen voor: Phoma, rhizoctonia en verticillium. In bieten en uien kunnen pollen straatgras de jonge bieten- en uienplantjes verstikken.

Maatregelen

Niet chemisch

Zorg voor een zo dicht mogelijke grasmat, de kieming van straatgras wordt dan bemoeilijkt. Graszaadmengsels met grasrassen met een hoge wintervastheid en persistentie geven straatgraskiemers weinig kans. Is gevoeliger voor droogte dan andere grassen. Beregenen op gazons houdt straatgras in stand.

Chemisch

Slechts zelden zal een chemische bestrijding rendabel zijn, straatgras is minder gevoelig voor veel middelen. Voor meer informatie, zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.



©PPO Wageningen UR

Bloei straatgras



©AOC Raad

Straatgras vegetatief



©AOC Raad

'Ribbeltes' op het blad: kenmerkend voor straatgras.



©PPO Wageningen UR

Straatgras vegetatief



© dr. Stanley Kays courtesy of Dr. Stanley Kays

© Copyright AOC Raad,
Landbruksfoto, PPO, PD,
DLV

Knolcyperus

Wetenschappelijke naam: *Cyperus esculentus*

Familie: Cypergrassen (Cyperaceae)

Herkenning

Knolcyperus heeft een bijna bladloze stengel.

Bladeren te vinden aan de voet van de plant en net beneden de bloeiwijze, welke bestaat uit vertakte aartjes en zo een soort van pluim vormen. Kenmerkend voor deze plant zijn de ondergrondse knolletjes ter grootte van een maïskorrel.

Levenswijze

Knolcyperus is een overblijvend onkruid via knolletjes. Deze knolletjes kunnen jarenlang (tot tien jaar) in de grond rusten totdat de omstandigheden ideaal zijn om uit te lopen. Knolcyperus is een geïmporteerd gewas, dat oorspronkelijk slechts in tropische en subtropische streken voorkwam, maar steeds verder doordringt in koelere gebieden. In Nederland worden waarschijnlijk geen zaden gevormd, in koudere jaren blijft de bloei zelfs achterwege.

De schade is kwaliteitsverlies van het geogoste gewas. Vanuit één in de grond achtergebleven knolletje kunnen in één seizoen zo'n 2000 planten en daaruit weer zo'n 7000 knolletjes gevormd worden. Zeer moeilijk te bestrijden. In Nederland bestaat de verplichting tot het bestrijden van deze plant.

Maatregelen

Niet chemisch

Afdekken van de grond met (zwart) plastic. Schoffelen en handmatig verwijderen. Grond controleren op achtergebleven knolletjes.

Chemisch

Pleksgewijs bespuiten met glyfosaat. Voor meer informatie zie de PD-gewasbeschermingsgids en de handleiding gewasbescherming.